

Вестник Монитор

✓ **Браншовете с различна минимална заплата**

<http://www.monitor.bg/article?id=279663>

Минималната работна заплата може да не бъде еднаква за всички, а да се определя според съответния бранш. Така бюджетът няма да се натоварва с допълнителни разходи, а и заплащането ще бъде по-справедливо. „Производителността на труда е различна в различните браншове. А и ръстовете, които се отчитат за 2010 г. не са във всички браншове”, мотивира идеята си председателят на бюджетната комисия в парламента Менда Стоянов пред БНТ.

Тя обясни още, че и сега в браншовете има традиция да се договарят минималните осигурителни прагове, които биха могли да станат минимални работни заплати. Работодателските организации харесват идеята на Стоянова. „Отдавна настояваме минималната заплата да се определя по браншове. Така в успешните сектори ще има и по- високи възнаграждения”, коментира пред „Монитор” Божидар Данев, председател на Българската стопанска камара. Той припомни, че това е по- добър вариант, отколкото повишаване на сегашната минимална заплата. „Икономиката едва се измъкна от кризата и по-сериозен проблем е запазване на работните места, а не повишаването на заплатите”, коментира Данев.

Вестник Стандарт

✓ **Пламен Димитров, председател на КНСБ: Никой вече не иска да работи за 200 лв.**

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2011-02-11&article=357261>

- Г-н Димитров, защо бизнесът е против вдигането на минималната заплата?

- Потреблението е свито - до доста притеснителни равнища. И подтиска икономическия растеж. А възстановяването на потреблението няма как да мине без вдигане на доходите. И тук не говорим само за минималната работна заплата - тя е само елемент от цялостна нова визия за излизане от кризата. Но е обратната на тази, която министър Симеон Дянков изповядва - растежът да се възстанови през износа. Това е невъзможно. Все едно да се дърпаме като Барон Мюнхаузен за косата и да се мъчим да се изтеглим сами.

- България е малка икономика, не е ли логично вътрешното потребление да не е голям двигател на растежа?

- Нищо подобно. 3/4 от БВП се получава от потреблението. Другата една четвърт са допълнителни фактори, в това число и износьт. Няма как износьт изведнъж да замести потреблението. Това е азбучна истина в учебниците по икономика и не мога да споря повече с измислени икономисти.

- Бизнесът обаче казва, че вдигане на минималната заплата ще доведе до по-висока безработица?

- Това, дали ще загубим някакви работни места, не трябва да се сатанизира. Защото ако ще загубим работни места, за които се плаща 200 лв. заплата, аз лично не бих се разплакал за тях. Заетост на всяка цена на България вече не й е нужна. Като член на ЕС ако искаме да се отлепим от дъното и да вървим напред, трябва да търсим заетост в икономически отрасли, които да имат такава добавена стойност, че да плащат прилични заплати и трудът да бъде по-производителен. А не да имаме 200 хил. заети в леката промишленост, където се работи само на ишлема и нормата на печалба е никаква. Затова истинският дебат трябва да е за икономическите политики, за създаването на работни места, които да са конкурентоспособни. Никой не иска в България да работи за 200 лв. Дори и безработните. Нека не си заравяме главите в пясъка, а да си отговорим колко е реалната цена на труда в България, която бизнесът може да плати. Ние твърдим, че през последната година тя се е увеличила. Например при хранителните продукти производството се е увеличило с 25%, наетите са намалели с 1,5%, а заплатите са минус 6%. Поради тази причина производителността в този сектор е 25%. Има още маса сектори, за които това е валидно. Тези знаци би трябвало да бъдат разчитани правилно и да бъдат усилвани. Защото икономиката се движи от прогнози и обикновените потребители също имат нужда от умерен оптимизъм. Доходите трябва премерено да бъдат движени нагоре. Иначе от другата страна идват високите цени. Посланието за ръст на доходите е, че тенденцията започва да се преобръща. И това е икономически лост, а не социално искане на синдикатите. Както инвеститорите чакат и търсят позитивните сигнали, така и хората търсят позитивните нагласи.

✓ **Христофорос Писаридис, нобелист по икономика за 2010 г.: Големият публичен сектор изкривява пазара на труда**

http://www.dnevnik.bg/intervju/2011/02/10/1041314_hristoforos_pisaridis_nobelista_po_ikonomika_za_2010_g/
Роденият в Никозия британец Христофорос (по-известен като Кристофър) Писаридис получи през 2010 г. нобеловата награда по икономика заедно с американците Питър Даймънд и Дейл Мортенсън за модела им за анализирани трудностите при хармонизирането на търсене и предлагане, особено на пазара на труда.

Писаридис е отличен за разработването на теории, обясняващи как регулацията и икономическата политика могат да повлияят върху безработицата, незаетите работни места и заплатите. Според него колкото по-активно се търси работа, толкова по-вероятно е да се предлагат работни места от компаниите, защото ще бъде по-лесно да се попълнят. 62-годишният икономист е професор по икономика в London School of Economics.

Нобеловият лауреат е член на Британската академия, на Европейската икономическа асоциация, на Асоциацията на икономистите по труда и на много други международни организации, бил е консултант и на Европейската комисия. Привърженик е на идеята, че правителствата трябва постепенно да оръзват разходи, за да избегнат скок на безработицата.

Интервюто е предоставено на "Дневник" от журналиста Михалис Персианис от кипърския вестник "Катимери".

Предвид ситуацията в ЕС виждате ли някакви структурни размествания (например в съотношението между безработните и свободните работни места), които да променят начина, по който действа трудовият пазар?

- **Наистина трудовият пазар функционира по различен начин, т.е. настъпили са структурни промени в икономиката, които правят по-трудна връзката между бизнеса и търсещите работа. Не е много лесно да се напаснат нуждите на предприемачите от служителите и на безработните от работа.**

А значителна ли е тази промяна?

- **Да, защото с модели не може да се обяснят такива големи размествания в безработицата, ако не се е променило нещо фундаментално. Става дума за нещо повече от рецесия. Проблемите на Испания например са структурни. Там имаше значителни ограничения на трудовия пазар и хората сключваха 4-годишни договори.**

Така се създаде двойна архитектура - едни работници имат постоянни договори до пенсиониране, а други - за 4 години, и техните работодатели не желаеха да ги подновяват след изтичането им. Ликвидират се работни места, без това да е свързано с фактори като производителността. Просто бизнесът е несигурен за перспективите в следващите месеци и затова не иска да подновява договорите.

Вероятно моделът е по-приложим за постоянно заетите - служителите в публичния сектор - които са значителна част в европейските държави?

- **Когато имате голям публичен сектор, предоставящ сигурност на заетостта, в крайна сметка губещи се оказват безработните. Те виждат как други се радват на сигурност на работното си място, но търсенето на точно такава сигурност е неефективно. В някои държави има и временно наети в публичния сектор. Всичко това е изкривяване на трудовия пазар.**

Държавата не е сред съставните елементи, въздействащи на модела във вашата теория, но имате ли идеи как да се подобри функционирането на трудовите пазари?

- **Със сигурност има политики за подобряване на производителността. Това е много важно, защото така се стимулират по-високата заетост и по-добрите заплати. Инфраструктурните проекти, от които имат полза много компании и значителен брой работници, могат да окажат съществено влияние на пазара на труда. Проекти като пътища и пристанища, разбира се, са нещо старомодно, но то все още вършат работа. Другото важно нещо - особено в модерните икономики - са услугите. Днес държавите се нуждаят от по-модерни шосета, пристанища и т.н., но и от цифрова инфраструктура, а по принцип към инфраструктурата може да включим още регулаторната и правната рамка на една страна.**

Вероятно тук е мястото да говорим и за зелените технологии?

- **Да, чистите технологии по природа са по-продуктивни и по-ефективни. Имал логика да се обърнете към тях, дори и да не споделяте притесненията за околната среда. С увеличаване на производителността те тласкат нагоре заплатите и удържат безработицата. Това е съвсем видимо в моя модел, но за съжаление невинаги ръководителите виждат нещата по този начин.**

Говорейки за ваши модел, смятате ли, че той е универсален, че препоръките му са валидни за всяка страна, винаги и по един и същ начин?

- Не. Не забравяйте, че значителна част от проблема с колониализма бе, че европейските модели за управление не можеше механично да се пренесат в други части на света. Те просто не работеха там. Винаги трябва да се питаме как променливите и параметрите на един модел се развиват при различни обстоятелства.

Що се отнася до модела DMP (Даймънд - Мортенсън - Писаридис), смятам, че изводите му важат по един или друг начин за повечето европейски държави и със сигурност в тези от ОИСР, с незначителни изключения.

Важи ли същото за препоръките ви за пенсиониране на по-голяма възраст - нещо доста модерно напоследък?

- **Определено.** Това е нещо необходимо, но само то не е достатъчно. Системите за социална сигурност се въртят предимно около 60-ата годишнина на хората, но те са създадени във времена, когато продължителността на живота е била значително по-малка от днешната. Разбира се, има професии, където не можеш да работиш до 65, особено тежкият физически труд. Но не виждам причина служителите в публичния сектор например да не работят до 65.

От вашата теория и от DMP модела излиза, че когато механизмите на свободната икономика не работят, необходими са активни политики за заетостта.

- **Абсолютно.** Активната политика има голямо значение. Сравнете например Швеция с Испания или Дания с Италия. Има огромни разлики, дължащи се не само на икономическия растеж, но и на политика. В Германия опитаха да контрират проблема с безработицата, като стимулираха временната заетост и така, макар икономиката да се забави, нямаше бум на безработицата и произтичащите от нея социални проблеми. Да, работещите имат по-ниски доходи, но поне имат работа. Подобен подход има важни последици за социалната политика и предотвратява много проблеми, които идват с безработицата.

В модела ви важно място имат и профсъюзите заради ролята им търсещите работа да имат по-силни позиции при преговори.

- **Синдикатите могат да играят важна роля в икономиката, но не забравяйте, че днес тя е много по-различна в сравнение с времената преди 50 години или дори преди 20 години.** Тогава те се бореха с монополната сила на работодателите. Докато днес има много регулации и закони срещу монополите и в полза на конкуренцията.

И каква е ролята на синдикатите в такава ситуация?

- **Днес те са социални партньори, акционери и участници в процеса.**

Възможно ли е да има обратен ефект от това, че профсъюзите имат доста силни позиции в преговорите?

- **Да, и това се вижда в нашия модел.** Синдикатите трябва да са в позиция да подбутват работодателите при преговори, но ако са прекалено силни и работодателите не могат да контрират тази сила, тогава има опасност изобщо да не се създават нови работни места. Работодателите може да сметнат, че е прекалено ниска добавената стойност, която получават от нови работни места - виждаме това в Италия в най-новите събитията около "Фиат".

В ЕС се води разгорещен спор за т.нар. социално изключване, което, изглежда, започва с попадането в групата на безработните.

- **Политиката срещу социалното изключване може да намали натиска върху търсещите работа и особено върху онези, които не успяват да намерят такава.** Обикновено тези хора се обезкуражават и напускат пазара на труда.

Има сериозни социални последици от това - те започват да си мислят, че никога няма да намерят работа и няма да постигнат нищо в живота си. В ЕС се опитват да преборят това явление и смятам, че засега резултатите са добри. Основният фактор, който причинява социалното изключване, е продължителността на безработицата.

Затова в ЕС стимулират трудовата мобилност, за да отиват хората там, където има работа, а не за да изпадат в изолация. В момент на голямо разочарование те биха могли да направят нов старт, вместо да затъват в дългосрочна безработица.

От доста време страни като Швеция, Дания, Холандия и Австрия прилагат подобни политики.

А какво мислите за ефекта от помощите за безработни?

- **Те трябва да са адекватни за известно време, но и да се дават под условие получаващият ги да си търси работа, а не да седи и да чака някой да му я предложи.**

В много държави възстановяването на икономиките започна, но не и възстановяването на съкратените работни места. Засега това изглежда нормално, но е притеснително, ако продължи в бъдеще. Какво казва вашата теория по въпроса?

- **Държавните институции трябва да помогнат чрез службите за заетост.** Най-добрият начин е безработните да бъдат издирвани и дори са се провеждат интервюта за работа с тях. Когато някой е без работа от половин година, добре е да бъде открит, да се провери какво точно прави, как си търси нова работа...

Вероятно такива хора допускат някакви грешки на интервютата за работа или търсят такава на неподходящо място. В службите по заетостта имат повече опит с подобни проблеми.

www.news.bg

✓ **Национализация на някои банки предлага бизнесът**

http://news.ibox.bg/news/id_1176857360

Общото събрание на Съюза за стопанска инициатива (ССИ) формулира 9 решения.

Сред тях е и настояването Българска банка за развитие (ББР) да **кредитира** **пряко** малкия и среден бизнес. Тъй като евентуалното прехвърляне на депозити на държавни предприятия от частни банки към ББР може да създаде рискове за декапитализация, ССИ предлагат **държавата да придобие дялово участие** в банките, където има голяма концентрация на депозитите на държавни предприятия.

Общото събрание застава на позиция, че при необходимост, ССИ трябва да **участва и дори да бъде инициатор на протестни действия** срещу политиките на управлението, които задушават инициативата на предприемачеството в България.

Общото събрание също така дава мандат на ръководството на ССИ **да подкрепи официално кандидатурата за президент** на България на изпълнителния директор на Съюза - Алексей Петров, в случай, че тя бъде издигната.

Тежки констатации за българската икономика показват анализи на Съюза за стопанска инициатива.

Данните бяха представени от зам.председателят на съюза **Теодор Дечев** в началото на заседанието на Общото събрание на ССИ.

Икономиката не е в добро състояние, заяви той пред 111 души, дошли на днешното събрание.

Дечев е категоричен, че в момента пред обществото се представят **научно-фантастични аргументи** за изход от кризата.

ССИ е направил анализ на ситуацията сред фирмите **от "ядрото" на организацията**, който обхваща периода 2001 - 2011.

Става ясно, че на 1 януари 2001 година е установено **най-ниското ниво на заетост** в "ядрото" от фирми, членуващи в ССИ- 57 041 души. През 2005 заетите са **били 68 364**. На 1 януари 2011 година заетите са 51 720 души.

Тези данни показват спад на заетостта от 2001 до сега във фирмите от ССИ от 10,29%. Ако се сравнят заетите през 2005 с тези от 2011, резултатите показват по-малко наети през тази година с 16 644.

За целия нов век тази година **започва с най-ниската заетост** в ССИ, посочи Теодор Дечев. **Ние дълбоко сме загазили в кризата**, категоричен е той.

Тенденцията е тя по-скоро да ни удави в следващите месеци, допълни още Дечев.

По време на днешното събрание стана ясно още, че над **70% от производителите** на пипер са се отказали от бизнеса си и са предпочели да напуснат страната или да се насочат към друга дейност.

Според Теодор Дечев политиката на управляващите в сферата на земеделието е пагубна за зеленчукопроизводството у нас.

Не по-различно е положението и във фирмите, занимаващи се с наукоемка дейност, въпреки че там стартовите заплати варират от **1000-2000 лева**. По-добри условия в този сектор предлагат западни страни, както и страни от бившия соцблок като Литва.

По отношение на усвояването на средствата от европейските фондове, от ССИ са категорични, че страната ни трябва да има банка с готови проекти, а такава към момента няма, което според Дечев е трайна тенденция на правителствата до сега.

Това показва отношението на управляващите към този **вид умствен труд**, смята той.

Теодор Дечев коментира още, че малките и средни предприятия са динамични и ситуацията в **тях бързо се променя**. Този факт трябва да се вземе предвид от държавата, според ССИ. **Не само сме в криза, но сме пред катастрофа**, смята Дечев.

Други тревожни тенденции, посочени в анализа на ССИ, показват ръст на фирмите с 0 заети. През януари 2001 такива афирми са били 167, през 2005 - 30, като от 2007 се наблюдава постепенен ръст до 2011, когато техният брой е 163

Намаляват и фирмите с над **100 души заети в тях**. През 2001 те са 130, 2005 - 152, 2007 и 2008 те са 151, а сега - 110.

✓ **Публичните компании на БФБ декларираха печалба от 658 млн. лв. в предварителните отчети за 2010 г.**

http://money.bg/news/id_1408421650

10 Дни след крайния срок за предаване на финансовите отчети за четвъртото тримесечие на 2010г., липсват отчетите на 30-на публични компании. Сред тях личат имената на **Оргехим, Полимери, Железопътна инфраструктура-Холдингово дружество**, 9 акционерни дружества със специална инвестиционна цел и някои други не чак толкова търгувани дружества. Естествено липсват и отчетите на над 90% от дружествата в несъстоятелност и ликвидация(около 40 дружества).

Регулярното ни проучване показва, че до момента публичните компании на БФБ са генерирали печалба в размер на **658.432 млн. лева**. разпределена между 151 компании. За същия период на миналата година печалба са генерирали 168 компании и тя е била в размер на **631.332 млн. лв.**

Общата **загуба** показана от компаниите към четвъртото тримесечие на **2010г. е 204 млн. лв.** натрупана от 168 компании, а година по-рано тя е била **199 млн. лв.** разпределена между 177 дружества. В проучването не попадат договорните фондове и инвестиционните дружества, както и изпадналото в несъстоятелност Кремиковци, чиято загуба многократно надвишава общата загуба на всички останали компании. В изследването влизат банките и застрахователните дружества, чийто акции се търгуват на БФБ.

Ако се вземе съотношението на на печалба към броя на компаниите между които е разпределена, то се вижда едно **16%-но увеличение на тази печалба** до 4.36 млн. средно. Базирано на същата логика увеличение има и на общата загуба, но процентът тук е по-нисък (8% до **1.22млн. лв.**).

Как се представиха отделните компании през годината ще бъде разгледана в последващ материал.